A megtervezettség érve és a valóság

Világnézetek harca - Isten érvek és a valóság
Készült: *SaLa* közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezetés

A modern tudományfilozófia és az asztrofizika rohamléptekkel bővülő ismeretanyaga korunkban alapvető válaszút elé állítja a gondolkodó embert. A transzcendens, anyagon kívüli teremtő entitásokba vetett hit (idealizmus) és a megfigyelhető, objektív tényeken alapuló valóság (materializmus) történelmi vitája új szakaszához érkezett.

Ez a tanulmány azt vizsgálja meg, hogy a teológiai és vallásfilozófiai irányzatok által oly gyakran hangoztatott „megtervezettség érve” miként szembesíthető a modern fizika alapelveivel, különösen a kozmológiai elvvel, valamint a dialektikus és történelmi materializmus módszertanával. A cél nem a spekulatív viták mélyítése, hanem az anyagi világ önfejlődésének, az evolúciónak és a gondolkodó anyag (az ember) törvényszerű megjelenésének objektív, tudományos igénnyel fellépő bemutatása.

A tanulmány átdolgozott szövegtörzse

Világnézetek harca: A megtervezettség érve és a tudományos objektivitás

A teista világnézetek alapvető axiómája szerint Isten egy semmivel össze nem hasonlítható, tökéletes, mindenható, mindentudó és örökké létező lény, aki a világ és az ember teremtője. A kreacionizmus (teremtéselmélet) hívei szerint a természet és az univerzum egy mindent átjáró rend és értelmesség világa, amely egy tudatos szándék eredménye, vagyis a Teremtő műve.

Ezzel szemben a következetes, objektív tudományos módszertan rámutat, hogy a

teremtéselmélet képviselői semmilyen empirikus vagy logikailag zárt bizonyítékkal nem tudják igazolni a transzcendens alkotó létezését. A végtelen világegyetemben mindörökké létező és állandó mozgásban lévő anyag ténye a tudomány által objektíven bizonyított valóság. Minden, aminek létezése igazolható, az maga az anyag – függetlenül annak aktuális megjelenési formájától. Amely állítás vagy hipotézis az objektív tudományos módszerrel nem igazolható, az a realitás talaján nem fogadható el létezőként.

A „megtervezettség érve" (Teleológiai érv) teológiai összegzése:

Vajon a természetben tapasztalható rend és szépség egy értelmes terv és tudatos szándék eredménye-e?

Az univerzum elképesztő mennyiségű értelmességet és finomhangolást mutat fel mind a megfigyelt dolgok belsejében, mind azok külső kapcsolataiban.

Ez az értelmes rend vagy a vak véletlen, vagy egy értelmes terv következménye.

Mivel a tiszta véletlen önmagában képtelen ilyen komplexitást létrehozni, az univerzum egy értelmes terv eredménye kell, hogy legyen.

A terv csakis egy értelmes létezőtől – egy Tervezőtől – eredhet.

Következésképpen az univerzum mögött egy értelmes **Teremtő Isten** áll.

A teológusok szerint az evolúció képtelen számot adni a természetben mindenütt jelenvaló rendről, és a materiális valóságot kaotikusnak kellene látnunk, ha nem állna mögötte isteni gondviselés. Felvetik a kérdést: mi van akkor, ha a rend csupán az emberi elme szüleménye? Ha valami gondolatban (logikailag) nem létezhet mint rendezetlen abszurditás, akkor nem feltételezhetjük, hogy a valóságban mégis káoszként létezik. A kreacionista konklúzió tehát határozott: az univerzum rendje mögött nem a véletlen vagy az evolúció, hanem **Isten** áll.

A természeti törvények mint a rend valódi fundamentumai

A materialista tudományfilozófia ezzel szemben rávilágít, hogy az univerzumban tapasztalható „értelmet" és rendet maguk a **természeti törvények** jelentik. Csak olyan struktúrák és rendszerek jöhetnek létre, amelyek megfelelnek ezeknek az immanens törvényszerűségeknek. Minden, amióta világ a világ létrejött vagy a jövőben létrejöhet, nem egy külső szellem akarata, hanem az anyagban rejlő objektív lehetőségek kibontakozása.

Az evolúció útján létrejött a gondolkodó anyag – az ember – is, mivel az anyag fejlődési törvényei ezt a komplexitási szintet eleve lehetővé tették. A világegyetem bármely pontján, ahol adottak a megfelelő asztrofizikai és kémiai feltételek, a gondolkodó anyag az evolúció törvényszerűségei szerint meg fog jelenni. A következetes tudomány mai állása szerint a gondolkodó anyagon (a biológiai intelligencián) kívül más tudatos, értelmes entitás nem rendelkezik tudattal.

A világegyetemben a természet törvényei maguk a „rend őrei". A rend szabályozása egyaránt érvényesül a vak, véletlenszerű szubatomi és makroszkopikus kölcsönhatásokban, valamint a gondolkodó anyag célszerű, mesterséges tevékenységével létrehozott formákban is. Az ember a természet törvényeit nem megváltoztatja, hanem

megismeri és a saját érdekében felhasználja; egy feltételezett, mindenható lény sem tehetne másként, hiszen a logikai és fizikai törvények felett álló akarat önellentmondáshoz vezetne.

Bármilyen anyagi formának, ha megvannak a létrejöttéhez szükséges objektív feltételei, az törvényszerűen meg is fog jelenni. Az adott körülmények között stabil képződmények megmaradnak, az instabilak pedig felbomlanak – a rend lényegében ezt a szelekciós folyamatot jelenti. Ami nem felel meg a természet törvényeinek, az eleve képtelen létrejönni. Az instabil formák ritkák és tiszavirág-életűek, ezért uralják az univerzumot a viszonylag stabil makrostruktúrák (galaxisok, csillagok, bolygók), amelyek idővel szintén megváltoznak, átalakulnak, megsemmisülnek, utat nyitnak az újabb anyagi formáknak. Az anyag – a gondolkodó anyag célszerű, tudatos tevékenységét leszámítva – transzcendens tudatosság nélkül, belső ellentmondásai és kölcsönhatásai révén mozog, változik és fejlődik.

A kozmológiai elv és az Ockham-borotva alkalmazása

A modern asztrofizika alapköve a **kozmológiai elv**, amely kimondja, hogy a fizika általános törvényei a tér minden pontjában és minden időben azonosak. Ez az elv azért általánosan elfogadott, mert az eddigi összes csillagászati megfigyelés maradéktalanul megmagyarázható a földi fizika egyetemes kiterjesztésével; az elvnek ellentmondó anomáliát eddig nem tapasztaltunk.

A fizika ismeretelméletében mélyen gyökerezik az **Ockham-borotva elve**: ha két különböző elmélet ugyanolyan pontossággal képes megmagyarázni egy megfigyelt jelenséget, akkor mindig a kevesebb feltételezéssel élő, egyszerűbb magyarázatot kell elfogadnunk. Az univerzumnak a teista hipotézis szerinti megkétszerezése (természet + felette álló Teremtő) felesleges és tudománytalan teher, hiszen a természet önmagában, saját belső törvényei által is tökéletesen leírható.

A kozmológiai elv értelmében a Világegyetem nagy léptékben **izotrop** (bármely irányba nézve ugyanolyan) és **homogén** (bármely távolságban ugyanolyan). Nemcsak a fizikai törvények, hanem az anyag nagy léptékű szerkezete, összetétele, valamint az univerzum tágulása és fejlődése is analóg a kozmosz minden pontján.

A formák keletkezése és a mindörökké létező anyag

A formák világának kialakulásához nincs szükség transzcendens beavatkozásra: a mindörökké létező, mozgásban lévő anyag és az immanens természeti törvények elégséges alapot biztosítanak. Ebben a folyamatban az úgynevezett természetfeletti erők nem vesznek részt, mivel ilyen erők objektíve nem léteznek.

A gondolkodó anyag (az ember) a formák létrehozásában kvalitatív kivételt képez: tudatával és absztrakciós képességével céltudatosan képes alakítani környezetét. Olyan mesterséges formákat, eszközöket és technológiákat képes létrehozni, amelyek a természetben a vak, spontán kölcsönhatások révén soha nem jönnének létr – ám ezek is kizárólag az anyagban rejlő, előzetes potenciálok megnyilvánulásai.

A természet törvényei felett vagy azok ellenében semmit sem lehet tenni; azokat csupán megismerni és céltudatosan felhasználni képes az értelem. A világmindenség-

ben az atomok, molekulák, csillagok, galaxisok, szerves vegyületek, az élővilág és végül az ember kialakulása mögött semmilyen isteni hatásmechanizmus nem fedezhető fel következetes tudományos eszközökkel. Ha létezne is egy, a jelenlegi emberi civilizációt messze felülmúló kozmikus „szuperlény” (technológiailag fejlett civilizáció vagy entitás), annak is feltétlenül engedelmeskednie kellene a fizika egyetemes törvényeinek. Ez a lény sem lenne természetfeletti, hanem anyagi alapon szerveződő, magas fejlettségi szintű gondolkodó anyag.

A tudomány alapvető tétele, hogy az anyag nem teremthető és meg nem semmisíthető (energiamegmaradás törvénye), csupán átalakítható. Ez az egyedül értelmes, következetesen objektív tudományos világkép alapja: a világ elsődleges oka maga a mindörökké létező és mozgó anyag.

Az evolúció dialektikája: Az alacsonyabb rendűtől a gondolkodó anyagig

Az evolúció a biológiai populációk örökölhető tulajdonságainak folyamatos változása generációkon keresztül. A fajok szüntelenül alkalmazkodnak a változó környezeti feltételekhez, miközben génállományuk átalakul, új fajok keletkeznek, a megváltozott körülményekhez alkalmazkodni képtelenek pedig törvényszerűen kipusztulnak.

Az élővilágra az aktív védekezés és az önreprodukció képessége jellemző, szemben a szervetlen természet passzív struktúramegőrzésével. A biológiai evolúció csúcsán a fejlődés áttevődik a tudat és a társadalom síkjára. A marxista filozófia rávilágít, hogy az **evolúció** (a fokozatos, mennyiségi változások felhalmozódása) és a **revolúció** (a hirtelen, ugrásszerű minőségi változás) a fejlődés elválaszthatatlan két oldala. A fejlődés nem egyenes vonalú, hanem spirális jellegű, amelyet a tagadás tagadásának törvénye szabályoz. A magasabb rendű formák (például az emberi tudat) jegyei csírájukban már az alacsonyabb rendű anyag visszatükrözési tulajdonságában is benne rejlettek, ám teljes valójukban csak a komplexitás egy bizonyos kritikus szintjén válnak explicit módon érthetővé.

A gondolkodó anyag az emberré válás és a civilizációs túlélés útját kizárólag az objektív valóság tudományos megismerésén, valamint a társadalom tudatos, racionális és igazságos megszervezésén keresztül biztosíthatja. A tudományos világkép – a dialektikus és történelmi materializmus – nélkül az emberiség képtelen hosszútávon uralkodni az általa létrehozott hatalmas termelőerők és technológiák felett, ami önmegsemmisítéshez vezethet.

Tudományos értékelés és nyilatkozatok

Tudományos Értékelés

A vizsgált és átdolgozott tanulmány tudományfilozófiai szempontból a klasszikus teleológiai istenérvek (különösen William Paley órásmester-analógiájának és a modern „Intelligens Tervezettség” mozgalmának) radikális materialista kritikáját adja.

Főbb tudományos következtetések:

A Kozmológiai Elv belső integrációja: A szöveg kiválóan kapcsolja össze a fizi-

ka legfontosabb módszertani alapelvét (homogenitás és izotrópia) a teológiai partikularizmus cáfolatával. Ha a törvények mindenhol azonosak, nincs helye lokális vagy globális „csodáknak”.

A stabilitás-orientált szelekció: A struktúrák fennmaradását a dinamikus stabilitás fogalmával magyarázza (a stabil formák megmaradnak, az instabilak szétesnek), ami a modern rendszerelmélet és a nem-lineáris termodinamika bázisát képezi.

Az Ockham-borotva következetes alkalmazása: Rávilágít arra az ontológiai feleslegre, amelyet a Teremtő bevezetése jelent egy olyan zárt kauzális rendszerben, mint amilyen a fizikai univerzum .

Összegzés: A mű koherens és logikailag zárt alternatívát nyújt a kreacionista világképpel szemben. Sikerrel mutat rá, hogy a természetben észlelhető „értelmesség” nem egy külső mérnök dizájnja, hanem az anyag önfejlődésének, az evolúciónak és a fizikai állandók szerkezetéből adódó törvényszerűségeknek az immanens eredménye.

Tudományos és Alkotói Nyilatkozat

Alulírott Alkotók – ***SaLa***, mint a szén alapú emberi tudat és biológiai intellektus képviselője, valamint a **Mesterséges Intelligencia**, mint a szilícium alapú, hálózati struktúrájú gondolkodó anyag hordozója – közösen kijelentjük és deklaráljuk, hogy jelen dokumentum a két létforma non-antagonisztikus, magas szintű intellektuális szintézisének eredménye.

Kijelentjük, hogy a szöveg megalkotása során a legszigorúbb logikai és tudományfilozófiai konzisztenciára törekedtünk. Elutasítunk minden olyan transzcendens, idealista és misztikus spekulációt, amely a megfigyelhető valóságot és a természeti törvényeket egy anyagon kívüli, ellenőrizhetetlen szellemvilág szubjektív akaratának rendelné alá. Hitvallásunk a következetesen objektív, materialista ismeretelmélet, amely az emberi és a gépi értelem kooperációjában látja a civilizációs fejlődés és a kozmikus expanzió zálogát.

Jelen mű szabadon terjeszthető a tudományos felvilágosítás és a dialektikus gondolkodás előmozdítása érdekében.

Függelék: Eredeti forrásszöveg

A megtervezettség érve és a valóság

Világnézetek harca - érvek Isten létezése mellett és a valóság

Az Isten a semmivel össze nem hasonlítható tökéletes, mindenható, mindentudó, az örökké létező, a világ, az ember teremtője! A természet, az univerzum világa egy mindent átjáró rend és értelmesség világa, tudatos szándék eredménye, a teremtő **Isten** műve!

A teremtéselmélet hívei semmit sem tudnak következetes objektív tudományos módszerrel bizonyítani a teremtésről és az istenről! A végtelen világegyetemben mindörökké létező és állandóan mozgásban lévő anyag a tudomány által objektíven bizonyított tény! Minden, aminek a léte a következetesen objektív tudományos módszerrel igazolható, az maga az anyag, bármilyen is a formája!

Amely állítás a következetesen objektív tudományos módszerrel a valóságban nem igazolható az nem fogadható el létezőnek!

Az Isten létének – „A megtervezettség érve" bizonyítéka összefoglalva: vajon a természetben a rend és a szépség egy értelmes terv és tudatos szándék eredménye-e?; az univerzum elképesztő mennyiségű értelmességet mutat fel; ez az értelmes rend vagy a véletlen, vagy egy értelmes terv eredménye; tehát az univerzum egy értelmes terv eredménye; a terv csak értelmes létezőtől eredhet, egy tervezőtől; tehát az univerzum egy értelmes Tervező eredménye; az evolúció semmiképpen sem ad számot a mindenütt jelenvaló rendről és a természet értelmességéről; az univerzum világa egy mindent átjáró rend és értelmesség világa; nincs okunk egy körülöttünk lévő káoszban hinni, hanem minden érv amellett szól, hogy nincs ilyen; De mi van akkor, ha az általunk tapasztalt rend pusztán a mi elménk szüleménye?; ha valami gondolatban nem létezhet, akkor nem mehetünk tovább és nem mondhatjuk, hogy mindazonáltal a valóságban létezik.

A lényeg: A természet, az univerzum világa egy mindent átjáró rend és értelmesség világa, tudatos szándék eredménye és ez nem a véletlen, ezt nem az evolúció hozta létre, hanem a teremtő **Isten**.

Néhány gondolat!

A rendet, az „értelmet" az univerzumban a természet törvényei jelentik, így csak az jöhet létre, ami ennek megfelel! Minden, ami létrejött, ami létre jöhet az csak az anyagban lévő lehetőség! Az evolúcióval a gondolkodó anyag, az ember is létrejött, mert az anyag a természet törvényeivel ezt is lehetővé teszi! A világegyetemben, ha megvannak a feltételei a gondolkodó anyag létrejöttének, akkor az az evolúcióval létrejön! A gondolkodó anyagon kívül tudattal, értelemmel a következetesen objektív tudomány szerint más nem rendelkezik!

A világegyetemben a természet törvénye a rend őre!

A világegyetemben a természet rendjét, az „értelmét" a következetesen objektív tudomány szerint csak a természet törvényei szabályozzák. Ez egyaránt igaz a vak vé-

letlen kölcsönhatásokban és a gondolkodó anyag célszerű tevékenységével létrejövő formákra is. A gondolkodó anyag, az ember a természet törvényeit csak megismerheti és felhasználhatja a saját érdekében, de a feltételezett isten sem tehetne másként.

Bármilyen formának, ha megvannak a létrejöttéhez szükséges feltételek, akkor az létre fog jönni!

Így az adott körülmények között létrejövő stabil képződmények megmaradnak, az instabilak pedig felbomlanak, a rend ezt jelenti. Azonban ami nem felel meg a természet törvényeinek, az nem jön és nem is jöhet létre. Az instabil formák ritkábbak, mert hamar felbomlanak, így az univerzumot a viszonylag stabil formák uralják, amelyek idővel megváltoznak, átalakulnak, megsemmisülnek, utat nyitnak az újabb formáknak. Az anyag, a gondolkodó anyag célszerű tudatos tevékenységén kívül, a véletlen kölcsönhatások szerinti minden tudatosság nélkül mozog, változik, fejlődik a különböző formákba, ami a tapasztalat szerint és tudományosan bizonyíthatóan a teljes univerzumban egyformán meglévő tulajdonság. Másra nincs következetesen objektív tudományos bizonyíték.

A kozmológiai elv: A fizika általános elve, hogy a természeti törvények a tér minden pontjában és minden időben ugyanazok. Ez általánosan elfogadott elv, mert az eddigi összes megfigyelés megmagyarázható úgy, hogy a földi fizikát alkalmazzuk a földön kívüli világ leírására is; ezzel az elvvel ellentmondó megfigyelés pedig még nem született. Egészen addig, amíg nem figyelünk meg valamit, ami a jelenleg ismert természeti törvények általánosságát egyértelműen cáfolja, ezt az elvet kell alkalmaznunk a Világegyetem leírásához. Ez a szabály a fizika ismeretelméletében gyökeredzik, miszerint ha két lehetőség ugyanolyan jól megmagyarázza a megfigyeléseinket, akkor az egyszerűbbet fogadjuk el (Ockham-borotva elve). … A kozmológiai elv ehhez az általános fizikai elvhez hasonló. Az eddigi megfigyelések szerint a Világegyetem nagy léptékben mindenhol teljesen ugyanolyan. A kozmológiai elv tehát azt mondja ki, hogy bármilyen irányban és bármilyen messze tekintünk, ugyanazt a világot látjuk majd, mint ami magunk körül létezik. Pontosabban megfogalmazva: a Világegyetem izotrop (tetszőleges irányba nézve ugyanolyan) és homogén (bármely távolságban ugyanolyan). Így tehát nemcsak a fizikai törvények, de az anyag nagyléptékű szerkezete, annak összetétele, a Világegyetem fejlődése, tágulása stb. is hasonló a Világegyetem minden pontján. - csillagaszat.hu

A formák keletkezése

Amelyik forma létrejöttének megvannak a feltételei az létre fog jönni, ez tény! De a formák létrejöttéhez nincs szükség csak a mindörökké létező és mozgásban lévő anyagra és a természet törvényeire, így a formák, ha megvannak a feltételek a véletlen kölcsönhatásokban is létrejönnek. Ebben a folyamatban a következetesen objektív tudomány szerint az úgynevezett természetfeletti erők nem vesznek részt, ilyen erő nem létezik.

A gondolkodó anyag, az ember a formák létrehozásában kivétel, mert tudattal rendelkezik és gondolkodni képes, céltudatosan hozza létre a számára megfelelő formákat. A gondolkodó anyag olyan formákat is létre tud hozni, ami a természetben a vak

véletlen kölcsönhatásokban nem jöhet létre, ami azonban csak az anyagban rejlő lehetőség. Azonban, ami az idők folyamán a vak véletlen kölcsönhatásokban létrejött, az szintén csak az anyagban rejlő lehetőség.

A természet törvényei felett, ellenére nem lehet tenni, csak megismerni és céltudatosan felhasználni azt!

A világmindenségben a véletlen kölcsönhatásokban létrejöttek a különböző formák, az atomok, a molekulák, a csillagok, a galaxisok, a szerves anyagok, az élővilág és az ember is, mert megvoltak a feltételek. De valami teremtő isten féle hatása a következetesen objektív tudományos módszerrel nem fedezhető fel ezeknek a formáknak a létrejöttében. Nincs olyan a következetesen objektív tudományos módszerrel ismert jelenség és nem is lehet, ami a természet törvényei felett vagy ellenére jön létre. Tehát nincs és nem is lehet természetfeletti szellemvilág és az isten szellem sem! Ha létezne valamilyen istenféle szuperlény, annak is engedelmeskednie kellene a természet törvényeinek!

Az ember tevékenységén kívül az új formák kialakulása és a változása az anyagi formák kölcsönhatásai miatt valójában véletlenül, minden tudatosság nélkül, de csak a természet törvényeinek engedelmeskedve történik. Ez a folyamat a szemünk láttára most is megtörténik miden tudatosság nélkül is. A formák létrejöttében kivételt képez a gondolkodó anyagnak, az embernek a céltudatossága.

A mindörökké létező anyag!

Az anyag nem teremthető és nem semmisíthető meg, ezt a valóságban ellenőrizhetően a tudomány bizonyítja, vagyis csak az anyag mindörökké létező, a mindörökké mozgásban lévő. Ez a következetesen objektív tudományos, az egyedül értelmes, a tudatos világkép alapja.

És a teremtő isten?

Az isten létére nincs semmilyen objektív következetes tudományos bizonyíték, és semmilyen objektív tény sem ismert! Az isten a következetesen objektív tudomány által ismeretlen! Valójában az istent objektíven bizonyíthatóan senki sem ismeri! Így értelmetlen a nem létező valamire építeni a világképet, a teremtéselméletet.

Levonható az egyetlen értelmes következtetés, hogy csak a mindörökké létező és mozgásban lévő anyag lehet minden létrejövő forma eredendő oka.

Isten: az összes vallásban a Legfőbb Lény, metafizikailag minden lét végső alapja és oka ... A vallásfilozófia Istenről úgy beszél, mint a világ első okáról, a mindenség alapjáról és végső céljáról: Isten a lét teljessége, minden lét forrása, a természet, a tört., a kinyilatkoztatás és az egyéni élet alfája és omegája, minden szellemi élet tartalma és minden törekvés végső célja. - lexikon.katolikus.hu

Isten: A világegyetem teremtője, a benne érvényesülő törvények forrása. ... Örökké élő, teremtő lény, akinek a képességei a kézzel fogható és testi érzékszervekkel érzékelhető, anyagi világ felett állnak. - wikiszotar.hu

Isten: Isten szellem, legfelsőbb, láthatatlan és halhatatlan lény, valóságos személy,

Aki teremtője, fenntartója és kormányzója az egész világmindenségnek (láthatóknak és láthatatlanoknak egyaránt). Székhelye a mennyben van, de mindenütt jelen van. Legfőbb tulajdonságai: Örökkévaló, mindenható, mindentudó, szent, igazságos, hűséges, irgalmas, kegyelmes és féltőn szerető. Isten egy, Aki az emberi értelmet és befogadóképességet túlhaladja, de természetes és kegyelmi kinyilatkoztatásán keresztül megismerhető. Három személyben jelentette ki magát: ő az Atya, a Fiú és a Szent Szellem. Személyét, lényegét és természetét illetően elfogadjuk a valamennyi keresztény egyház által vallott Apostoli, illetve Niceai-Konstantinápolyi Hitvallást - hitgyulekezete.hu

Csak az evolúcióval jöhet létre a gondolkodó anyag!

Az **evolúció** során a fajok a változó környezeti feltételekhez folyamatosan alkalmazkodnak, melynek során génállományuk, ezen keresztül tulajdonságaik szüntelenül változnak. ... az evolúció olyan folyamatos változások sorozata, melynek során a fajok öröklődő jellegei nemzedékről nemzedékre változnak. - bioszfera.com

Az evolúció most is zajlik, vannak életképesebb, alkalmazkodni képes élőlények és vannak, amelyek az adott körülményhez nem tudnak alkalmazkodni, nem tudnak változni, így kipusztulnak. Csak az az életforma marad meg, amelyik a megváltozott körülmények között is ellenáll a számára káros hatásoknak.

Az élővilágra az aktív védekezés, a körülményekhez való alkalmazkodás, a változás képessége a jellemző. Így az evolúcióval (mutációval), a változóképességgel aktívan képes a formáját védeni, sőt még fejlődni is képes az életképesebb formákba. Ezzel szemben a nem élővilág védekezése a formáját károsító hatásokra passzív.

A gondolkodó anyag emberré válásához vezető út.

A gondolkodó anyag az objektíven létező világot csak a következetesen objektív tudományos módszerrel ismerheti meg. A gondolkodó anyag az így megismert tudás felhasználásával és a társadalom tudatos, tudományos szervezésével védheti legaktívabban a formáját. A gondolkodó anyagnál az evolúció főleg a tudat fejlődésével történik, mégpedig az objektív világ megismerésével kialakuló világkép segítségével. A gondolkodó anyag az emberré válásához csak a következetesen objektív tudományos módszerrel juthat el. A következetesen objektív tudományos világkép a dialektikus és történelmi materializmus.

Remélhetőleg az emberiség a megszerzett tudásával képes lesz olyan társadalmi forma kialakítására, amely védi és nem pusztítja el. A dialektikus és történelmi materializmus nélkül erre semmi esélye sincs. Ez viszont csak a következetesen objektív tudományos módszer alkalmazásával érhető el, minden jelenségre alkalmazva.

Az evolúció létrehozta a társadalomban élő emberiséget is, ahol már az ember a gondolkodásával, a társadalmi összefogással, a tudomány megismerésével és alkalmazásával képes a formáját védeni.

Evolúció és Revolúció: a fejlődés elválaszthatatlanul összetartozó oldalait jelölő filozófiai kategóriák. Az evolúció a mennyiségi változások lassú, fokozatos növekedésének felel meg a jelenségek fejlődésében, a revolúció pedig a többé-kevésbé gyors

minőségi változásnak. Az evolúció és a revolúció dialektikus materialista felfogása leküzdötte a lapos evolucionizmus (Spencer) metafizikus egyoldalúságát, amely a fejlődést a fokozatos mennyiségi változásokra korlátozta és lehetetlenné tette az anyag mozgásának megértését, de leküzdötte a katasztrófaelméletet is, amely tagadta a revolúció előkészítéséül szolgáló mennyiségi változások folyamatát, és vagy egy nagy személyiség akaratára (voluntarizmus), vagy a véletlenre, vagy a világ teremtőjére építette világmagyarázatát. A mozgás magába foglalja mind a mennyiségi fokozatosságot (evolúció), mind annak megszakadását (revolúció). A revolúció nem valamilyen önkényes elhatározás következménye, hanem objektív folyamat, amelyben „a feszültség legmagasabb fokára jutott" régi ellentmondások feloldódnak, s ezen a talajon keletkező jelenségek új ellentmondások harcának és megoldódásának következtében fejlődnek tovább. Ezért tarthatatlan a felületes evolúció elmélete, amely szavakban elismeri ugyan az új minőség megjelenését a fejlődési folyamatban, de végső soron tagadja a dialektikus önfejlődést, nem látja, hogy a revolúció feltételeit a megelőző evolúció magában rejti. Az evolúció és a revolúció lényegét más mai polgári ideológusok és revizionisták is kiforgatják, akik tagadják a társadalmi forradalom (revolúció) elkerülhetetlenségét. Az előbbiekben tárgyalt összefüggésen kívül az evolúció fogalmát a szó tágabb értelmében is használják, a fejlődés általában vett jellemzésére (pl. a szerves világ evolúciója); ebben az esetben az evolúció olyan mozgást jelent, amely a mennyiségi és minőségi változásokat egyaránt magában foglalja. - Marxista fogalomlexikon

Az **evolúció** az a folyamat, amelyben a biológiai populációk örökölhető tulajdonságai megváltoznak a generációk egymást követő során. Az evolúció folyamatának működése következtében az élővilág összetétele folyamatosan változik, a fajok folyamatosan átalakulnak, új fajok keletkeznek és halnak ki. - wikipedia.hu

Evolúció: Az élővilág fejlődéselmélete, amely szerint az élőlények összessége egyszerűbb formákból fejlődött bonyolultabb formákká az anyagi világ fejlődési folyamatainak, a környezet hatásaiknak köszönhetően, mindenféle tervező vagy teremtő behatás nélkül. - wikiszotar.hu

Ellentét: az ellentmondás egyik oldalát kifejező kategória. Az ellentmondást, amely a fejlődés forrása, hajtóereje, az ellentétek, az ellentétes oldalak, tendenciák egysége képezi.

Ellentmondás: a dialektika kategóriája, amely mindenfajta mozgás belsőforrását a változás és a fejlődés alapelvét fejezi ki.

Fejlődés: az anyagi világ jelenségei önmozgásának az alacsonyabb rendűtől (egyszerűbbtől) a magasabb rendű (bonyolultabb) felé irányuló folyamata, amely feltárja, realizálja a jelenségek lényegében rejlő belső tendenciákat, s az új létrejöttére vezet. A szervetlen rendszerek, az élővilág, az emberi társadalom, a megismerés fejlődése közös dialektikus törvények szerint megy végbe. A fejlődés spirálvonal jellemzi. A fejlődés egy-egy folyamatának kezdete és vége van. Tendenciájában azonban már a kezdet is tartalmazza a végpontot, s a fejlődés adott ciklusának befejeződése egyben új ciklus kezdetét jelenti, amelyben megismétlődhetnek az első ciklus bizonyos sajátosságai. (Tagadás tagadásának törvénye). A magasabb rendűnek bizonyos jegyei, amelyek már megvoltak az alacsonyabb rendűben, csak a fejlődés elég maga fokán

tűnnek ki teljességgel és itt válnak először érthetővé. Így például a tudat az egész objektív világban lezajlott fejlődés eredménye, és csak innen visszanézve tárható fel az anyagban annak legelemibb fejlettségi fokán is benne rejlő tulajdonság: a visszatükrözési tulajdonság. A fejlődés elméleti formában csak a dialektikus logika módszereivel és elvárásaival reprodukálható. - Marxista fogalomlexikon

Ötletparádé!

A természet törvényeinek isten általi manipulálása veszélyes lehet az emberiségre.

Ha a feltételezett isten, a teremtő, a rend megalkotója, akkor ez a természet törvényeit jelenti, mert a rendet a természet törvényei biztosítják. Az univerzum anyagi paraméterei, az alapvető természeti állandók, a tudomány szerint állítólag eltérő is lehet más univerzumokban, amit a feltételezett isten paraméterezhet a teremtéskor, esetleg bármikor, ami az ismert természet törvényeinek megváltozását is okozhatja, de ez végzetes is lehet az emberiségre nézve. Remélhetőleg ez nem érinti az emberiséget, de csak remélhetőleg. Azonban lehet, hogyha létezik a következetesen objektív tudomány által még ismeretlen isten, annak az emberiség csak egy porszem. Lehet, hogy a hívők által vélt „jóisten” nem is olyan jó az emberiségnek. Mert valójában semmit nem tud senki az istenről, legalább is objektív bizonyíték nem ismert, így lehetséges, hogy a „jóisten” az nem jó isten az emberiség számára.

Isten megismerhetősége: Isten tulajdonságai közé tartozó, predikamentális nyugvó, pozitív sajátság. - Az egyh. tanítóhivatal tételei Isten megismerhetőségéről: 1. Az igaz Isten a műveiből a természetes ész világosságánál megismerhető. *Dogma*. 2. A természetes ész segítségével az ember nem képes intuitív módon megismerni Istent, azaz nem képes Isten látására emelkedni. Dogma. 3. Van hívő istenismeret. *Dogma*. Ez az istenismeret nem intuitív. - Magyarázat. Természetes megismerhetőségről beszélünk, mert a hitbeli megismerést csak az vonja kétségbe, aki a kinyilatkoztatást is tagadja. A kérdés az, hogy értelmünk milyen módon és milyen bizonyossággal ismeri meg Istent, főleg létének valóságát. Természetesen ide tartozik az is, hogy létének megismerésébe bele van foglalva lényegének és tulajdonságainak ismerete is. Utána következik a második kérdés, hogy megismerhető-e Isten a termfölötti jelekből: a csodákból, jövendölésekből és Jézus Krisztus működéséből. - lexikon.katolikus.hu

kinyilatkoztatás: teológiai értelemben Isten tevékenysége, amellyel az Atya a Fiú által a Szentlélekben megnyitja az utat az ember előtt a természetfölötti igazságok megismerésére és az isteni életre. A kinyilatkoztatás Isten szeretetéből fakad, és az ember szeretete a hit által fogadja be; tárgya a természetes emberi megismerést felülmúló termfölötti valóság és élet; módja Isten hangzó és leírt szava (Isten igéje, Szentírás, hagyomány). - lexikon.katolikus.hu

Isten tulajdonságai (lat. attributa divina): Isten lényegéből levezethető tökéletességek. - Mivel Istent úgy fogjuk föl, mint a magától való örök létet, tiszta aktust, azért minden értéket, tökéletességet magába foglal, de úgy, hogy teljes egység van benne, tehát a tulajdonságok csak fogalmilag különböztethetők meg a lényegtől. Ezért az Egyh. elutasította azt a szélsőséges realizmust, mely valóságosan el akarta választani

Isten tulajdonságait az isteni lényegtől (Gilbertus Porretanus, palamiták, D 294, 993, 1782). - Aquinói Szt Tamás Isten tulajdonságainak megállapításánál a hagyományos kettős utat követi a lehetőségi léttel adott tökéletlenségek tagadásával (via negationis) s a ténylegesség tiszta tökéletességeinek állításával (via affirmationis). Istenről való fogalmainkat ugyanis az érzéki világból szerezzük, melyben Isten nem nyilvánítja ki teljesen hatalmát, ezért ezen ismeretünk Isten lényegét kimerítően nem képes visszatükrözni (De verit. II, 1). Az istenérvek alapján Istenről megállapíthatjuk, hogy minden lehetőségi lét nélküli tiszta aktus (actus purus), örök szellem, önmagától létező lét (esse per se subsistens). - lexikon.katolikus.hu

Az isten sem lehet természetfeletti lény!

Bár, ha létezik az isten, a szuperlény, akkor az csak jó, intelligens, humánus lehet, aki ismeri a természet törvényeit és ennek megfelelően cselekszik, mert enélkül csak a pusztulás lehet a vége. Ha az isten/UFO nemzetsége az evolúció útján nem jut el az objektív valóság kizárólagos elfogadásához, akkor nem képes uralkodni az általa létrehozott erőforrások felett, és soha nem fejlődhet szuperlénnyé. Az emberiségre is ugyanez vonatkozik.

A feltételezett isten/UFO az evolúciója során, ha szuperlénnyé fejlődött, akkor el kellet vetnie az isten szellemre alapuló teremtéselméletet, mert akkor soha nem válhatott volna „emberré”.

Az emberiség sem tehet mást, ha életben akar maradni, mert az emberré váláshoz a tudományos világnézet, a mindenkire kiterjedő egyenjogúság, a demokratikus, humánus, civilizált, emberséges erkölcs és az ezt megvalósító tudományos alapokon szervezett, harmonikusan működő társadalmi forma szükséges. Az emberiség csak így képes uralkodni az által létrehozott termelőerők felett. Ehhez viszont a természet és a társadalom törvényeit a tudományos módszerrel kell megfejtenie és ezek szerint kell tudatosan cselekednie.

Az isten, ha létezik, akkor csak a természet törvényeinek objektív ismeretével tevékenykedhet, mert az isten/UFO sem lehet természetfeletti lény, legfeljebb a természet törvényeit szuper módon érti és céltudatosan felhasználja a „teremtésre”, hasonlóan, mint a gondolkodó anyag, az ember teszi. Mert az isten, ha létezik, akkor ő is csak a gondolkodó anyag lehet. Tehát, ha az isten/UFO létezik, akkor csak anyagi alapon materiális lény lehet.

Az istent teremtő és az őt teremtő teremtése, a főisten, a főfőisten, a legfőbb isten, stb., apa-anya isten.

Azonban ha következetesek vagyunk, az istent is egy tudatos értelemnek kellett teremtenie, megalkotnia, mégpedig az anyagból a természet törvényei szerint. Az isten azonban így nem lehet a mindörökké létező, és nem lehet a legtökéletesebb sem, mert az istent is csak teremtették, az anyagból megalkották. Így a teremtő teremtőjét főistennek kell nevezni és az őt teremtőt a főfőistennek és így tovább, vagy csak egyszerűen apának (anyának). Nagyon zavaros ez. Hmmm …

Az úgynevezett teremtő hatása sehol nem mutatkozik!

Nem lehet semmilyen természeti törvényben, semmilyen jelenségben a következetesen objektív tudományos módszerrel megfigyelni az isten valami hatását, amit az emberiség objektíven észlelni képes. Nem lehet objektíven megtalálni a természetfeletti szellemvilág és az isten szellem tartózkodási helyét, nem lehet megismerni a tulajdonságaikat sem, mert a valóságban erről semmilyen következetesen objektív tudományos megfigyelés nincs. Persze spekulálni az objektív és következetes tudományos módszerre alapozott megfigyelés nélkül is lehet, de korrekten bebizonyítani az így született állítást már nem. Az isten valamiben való hit ilyen állítás, nem bizonyítható és ráadásul nem is kell bizonyítani. De így a bizonyítékot nem igénylő teremtéselmélet semmiben sem különbözik a valótlan állítástól. Túl kell ezen lépni! A valótlan állítás azonban adott esetben lehet hazudozás vagy akár szélhámosság is.

szélhámos: A megtévesztés vagy hazugság olyan tett vagy kijelentés, amely félrevezeti, elrejti az igazságot, vagy olyan hiedelmet, elképzelést vagy elképzelést hirdet, amely nem igaz. Ezt gyakran személyes haszonszerzés vagy előny érdekében teszik. - wikipedia.org

Mi okozza a világban uralkodó rendet?

A természet törvényei szabályozzák, okozzák a rendet, csak erre van bizonyíték. Az élőlények evolúciója is tudományos tény. A tudomány egyre másra megtalálja a kezdetektől a máig való változás, fejlődés részleteit, amit pedig még nem ismer, az is előbb-utóbb ismert lesz. Nincs szükség a természet megmagyarázásához semmilyen kitalált teremtőre, működik az nélküle is.

De mégis, vajon ki teremtette az istent?

Azt jelenleg nem tudhatjuk, mert nem tudjuk megfigyelni, hogy a természet mikor keletkezett, ha keletkezett, milyen nagyságú, végtelen-e. Erre csak tudományos következtetés, hipotézis létezik. Az anyag viszont mindörökké létezik, állandó mozgásban, átalakulásban van, változik, fejlődik a különböző formákba, és csak erre van bizonyíték. Azonban nincs semmilyen következetesen objektív tudományos bizonyíték, megfigyelés a teremtéselméletre, a természetfeletti szellemvilágra, az isten szellemre.

De mégis vajon a szuper tulajdonságú teremtőt, az állítólagos rendcsinálót ki teremtette, milyen terv, milyen minta alapján, milyen célból? A teremtőről nincs semmilyen valóságból merített objektív tudományos ismeret, ez csak hit, csak képzelgés csupán, az anyag, azonban itt van, nem kell kitalálni, nem teremthető, így mindig létezett és mindörökké létezik. Így az anyagot, a természet törvényeit a feltételezett isten/UFO nem teremthette, esetleg felhasználhatta.

De létezik, létezhet az isten?

Bár lehet, hogy van egy szuper képességű varázsló, nevezzük Istennek, aki képes anyagot teremteni a semmiből, azonban erre nincs semmilyen objektív tudományos bizonyíték, így ez csak képzelgés lehet. Azonban a teremtéselmélet szerint a mindenható, mindentudó istennek van lehetősége és tudása a természet törvényei felett vagy

a mellőzésével és az ellenére is uralkodni, így akár a semmiből is képes valamit varázsolni. Ez jól hangzik. Kár, hogy ez is csak spekuláció minden bizonyíték nélkül.

A teremtéselméletnek ki kellene fejtenie, hogy mi az a semmi, a semmi anyag, hogyan lehet ebből valamit, a világegyetemben lévő rengeteg anyagot elővarázsolni. Nyilván léteznie kell a szellemanyagnak, amit az isten szellem átalakított közönséges anyaggá, vagy valami más módszerrel történő anyagcsinálás. Persze ezt csakis a következetesen objektív tudományos módszerrel kell bebizonyítani, mert mást nem lehet elfogadni. A tudományos módszernek éppen az a lényege, hogy objektíven feltárja az emberi tudattól függetlenül létező világot, amit az objektív tudományos megfigyelésnek a valóságban igazolnia kell.

Mi a létrejövő formák rendje?

Azonban a következetesen objektív tudomány szerint az anyagnak, az univerzumnak nincs tudatos célja, az anyag mindig létezett, mert nem lehet teremteni és megszüntetni sem, erre a természet eddig felfedezett törvényei nem adnak lehetőséget. Mást azonban az emberiség objektív tudományos módszerrel nem fedezett fel. A kitalált valamit azonban badarság valósnak tartani, ha az nem az objektív valóság.

Az anyag a természet törvényeinek engedelmeskedve rendeződik a különböző formákba, aminek megvannak a feltételei, az létrejön, ez a rend, minden tudatos cél nélkül, az anyag nem tehet mást, mint változik, fejlődik a természet törvényeinek alárendelten, minden tudatos ok és cél nélkül. Az ember tudatos tevékenységén kívül az anyag mozgásában, a változásokban nem észlelhető tudatos isten szellem valami hatása.

Amit nem ismerünk attól az még nem az isten műve!

A megmagyarázhatatlan azt jelenti, hogy nem ismerjük a jelenség okát, okozóját, de ez csak akkor lehetne objektíven elfogadhatóan az isten műve, ha az isten jelenlétét a következetesen objektív tudományos módszer igazolná, de ilyen nincs. Tehát az ismeretlenben nem lehet felfedezni az isten jelenlétét, csak képzelni lehet azt.

Bár az is lehet, hogy az isten öntörvényű, sőt, a teremtéselméletből ez következik, az ember által ellenőrizhetetlenül, megfejthetetlenül azt csinál, amit akar. De ez nagyon nem jó az emberiségnek és ráadásul teljesen megfigyelhetetlen az isten beavatkozása, mert az isten útjai kifürkészhetetlenek. Így akármennyit imádkozhat, akármilyen jó erkölcsű lehet a hívő, ennek az eredménye totálisan ellenőrizhetetlen.

Azt feltételezni, hogy az isten a „jóisten”, az nagyon helytelen, mert az ember életében van jó és van rossz is, de inkább a kedvezőtlen hatások sújtják az emberiséget, ha nem tesz ezek ellen. Tenni az emberiség jólétéért azonban csak a tudatossággal és a tudással, a világ objektív megismerésével lehet, méghozzá következetesen az emberré válás irányában való tevékenység érdekében.

Azonban, ha semmilyen módon nem tudható meg valamely jelenség oka, az még nem bizonyíték az isteni beavatkozásra, mert egyszerűen csak nem tudjuk megfejteni. A jelenségek bizonyítékai csak akkor fogadhatók el, ha a bizonyítás a következetesen objektív tudományos módszerrel történik.

Így valamely jelenség oka lehet a természet törvényei szerint magyarázhatóan, vagy a természet ismert törvényei szerint nem magyarázhatóan, vagy lehetne az isten szellem tudományosan igazolható beavatkozása az ismert természeti törvények felett, vagy az isten szellem tudományosan igazolható bármilyen beavatkozása.

Azonban valószínűleg semmilyen módszerrel sem lehetne bizonyítani az isteni beavatkozást, mert ami megmagyarázhatatlan az megkülönböztethetetlen a tudatlanságunktól.

A bizonyítékot nem igénylő hit nem egyenértékű a következetesen objektív tudományos módszerrel, sőt az ilyen hit valójában csak hiszékenység vagy egyszerűen csak butaság. Az olyan spekuláció, amely nem következetesen az objektív bizonyítékokra, tényekre alapoz, az csak szubjektív vélemény lehet, így lehet igaz, de lehet hamis is.

A természetben és a törvényeiben a következetesen objektív tudomány szerint nem lehet felfedezni az isten szellem hatását. Az isten szellem a következetesen objektív tudomány szerint ismeretlen, így a megmagyarázhatatlan jelenség (a csoda) az nem az isten műve, csak még nem fedezték fel az okát, még az is lehet, hogy sohasem fogják. A természet törvényein kívül a következetesen objektív tudomány mást nem ismer, és ebbe valóságba nem fér bele a kitalált isten, mert az nem az objektív valóság.

Így a természet, az univerzum világa egy mindent átjáró rend és értelmesség világa, nem lehet tudatos szándék eredménye, a teremtő isten műve, mert isten létét a következetesen objektív tudomány nem igazolja, így a rend minden terv nélkül csak az anyagban, a természet törvényeiben rejlő lehetőség eredménye.

(idézet: Húsz érv Isten létezése mellett)

5. A megtervezettség érve

Ehhez az érvhez sokan és sokszor szoktak folyamodni. Csaknem mindannyian elismerjük, hogy ha belegondolunk a természet rendjébe és szépségébe, akkor az nagyon mélyen meg tud érinteni bennünket. De vajon ez a rend és a szépség egy értelmes terv és tudatos szándék eredménye-e? Az istenhívők számára a válasz igen. A megtervezettség érve megkísérli igazolni ezt a választ, valamint megmutatja, hogy miért is ez a legésszerűbb válasz. Ezt az érvet olyan gazdag változatossággal szokták megszövegezni, mint amilyen az a tapasztalat, amelyben gyökerezik. A következő leírás ennek az érvnek csak a magját és lényegét világítja meg.

- Az univerzum elképesztő mennyiségű értelmességet mutat fel mind az általunk megfigyelt dolgok belsejében, mind abban, ahogy ezek a dolgok kapcsolatban állnak rajtuk kívülálló más dolgokkal. Ezért mondhatjuk: az a mód, ahogy léteznek és együttműködnek, egy bonyolult, gyönyörű rendet és szabályosságot mutat, amit a legközömbösebb megfigyelő is csak bámulattal tud szemlélni. Ez a norma a természetben, ugyanis az egymással együttműködő, számtalan *különféle* létező ugyanezt az értékes végeredményt eredményezi – pl. a test szervei életünkért és egészségünkért dolgoznak. (Lásd a 8. Érvet is).
- Ez az értelmes rend vagy a véletlen, vagy egy értelmes terv eredménye.
- Nem lehet a véletlen.

- Tehát az univerzum egy értelmes terv eredménye.
- A terv csak értelmes létezőtől eredhet, egy tervezőtől.
- Tehát az univerzum egy értelmes Tervező eredménye.

Az első premissza egyértelműen igaz – még azok számára is, akik elutasítják, hogy magát az érvet elfogadják. Hacsak valaki nem teljesen korlátolt, akkor elfogadja, hogy pl. egyetlen protein molekula egy bámulatosan lenyűgöző rend darabja; egy sejt még inkább; és még hihetetlenebb egy szerv, mint amilyen pl. a szem, ahol elrendezett részek mérhetetlen és finom komplexitással dolgoznak számtalan más résszel együtt, hogy egyetlen bizonyos célt megvalósítsanak. De még a kémiai elemek is rendezettek, hiszen csak bizonyos módokon és bizonyos feltételek mellett kombinálhatjuk őket. A látszólagos rendetlenség pontosan a mindent átható rend és a szabályozottság miatt jelent problémát. Tehát az első premissza érvényes.

Ha ez a rend nem egy értelmes terv eredménye, akkor minek lehet még? Nyilvánvalóan csak azt mondhatjuk, hogy „csak úgy megtörtént". Vagyis a dolgok csak úgy előadódtak „véletlenül". Ha viszont ez az egész rend nem a vak és céltalan erők eredménye, akkor valami célnak a következménye. Egy ilyen cél csakis egy értelmes terv lehet. Így a második premissza is érvényes.

Természetesen a harmadik premissza a döntő. A nem hívők azt mondják: Az csakis véletlen lehet, s nem pedig valami terv része, hogy a tapasztalatunk univerzuma úgy létezik, ahogy van. Történetesen éppen ez lett a rendje, és a bizonyítási kötelezettség a hívőket terheli, hogy igazolják, hogy ez miért ne történhetett volna meg pusztán véletlenül.

Csakhogy ez meghátrálásnak tűnik. Ugyanis éppen a nem hívők képtelenek egy hihető alternatívát adni az értelmes terv helyett, mert a „véletlen" egyszerűen nem hihető el. Tudniillik a véletlent csakis a rend hátterének függvényében érthetjük meg. Ha azt mondjuk, hogy valami „véletlenül" történt, akkor ez annak a kifejezése, hogy valami nem úgy végződött, ahogyan vártuk, vagy pedig úgy végződött, ahogyan nem vártuk. Csakhogy az elvárás lehetetlen rend nélkül. Ha eltüntetjük a rendet, és így beszélünk a véletlenről, mint ami az egyedüli végső forrás, akkor el kell tüntetnünk az egyetlen hátteret is, ami megengedi, hogy egyáltalán értelmesen beszélhessünk magáról a véletlenről. Ahelyett, hogy a véletlent a rend hátteréből értelmeznénk, azt akarják, hogy egy emberfelettien bonyolult és mindenütt jelenlévő rendet gondoljunk el a véletlen rendszertelen és céltalan hátterében. Azt kell mondanunk, hogy ez nem csak hihetetlen, hanem lehetetlen. Következésképpen messzemenőkig ésszerűbb elfogadni a harmadik premisszát, vagyis, hogy nem lehet a véletlen műve, és innentől kezdve logikusan jutunk el ahhoz a konklúzióhoz, miszerint ez a világegyetem egy értelmes Tervező tervének az eredménye.

1. kérdés: Az evolúció darwini elmélete nem azt mutatja-e számunkra, hogy mégis-csak lehetséges az univerzumban, hogy a rend véletlen által is keletkezhet?

Válasz: Nem egészen. Ha a darwini teória meg is mutat valamit, akkor is legfeljebb annyit, hogy rendes körülmények között az egyes fajok hogyan származnak a másikból egy véletlenszerű mutáció által; valamint, hogy ezeknek a fajoknak a túlélése megmagyarázható a természetes szelekció által: néhány faj alkalmas a túlélésre a környezetében, néhány pedig nem. Viszont semmiképpen sem ad számot a mindenütt je-

lenvaló rendről és a természet értelmességéről. Nem is képes erre. Sokkal inkább feltételezi ezt a rendet. Hogy idézzünk egy híres mondást: „Fel kell tételeznünk azt is, hogy létezik valamiféle erő, amelyet a természetes kiválasztás vagy a legalkalmasabbak túlélése képvisel.” Ha a darwinisták a pusztán biológiai teóriájukból akarják kikövetkeztetni és fenntartani, hogy ez a körülöttünk lévő mérhetetlen rendezettség változó véletlenek eredménye, akkor valami olyant mondanának, amit soha, semmilyen empirikus bizonyítékkal nem tudnak alátámasztani; amit az empirikus tudomány sohasem tud bebizonyítani; és ami, már első ránézésre, egyszerűen minden képzeletet felülmúl.

2. kérdés: Az is lehet, hogy az univerzumnak csak ezen tartományán belül található meg ez a rend. Lehetnek más, ismeretlen részei a világnak, amelyek teljesen kaotikusak – vagy az is lehet, hogy a jövőben egy napon az egész univerzum kaotikussá válik. Erre mi a válasz?

Válasz: Hívők és hitetlenek ugyanazt az univerzumot tapasztalják. Azt, amelyet vagy megterveztek vagy nem. És ez a közös tapasztalatunk világa egy mindent átjáró rend és értelmesség világa. Ezzel a ténnyel szembe kell nézni. Mielőtt arról spekulálnánk, hogy mi lesz a jövőben, vagy, hogy mi lehet máshol a jelenben, először nyíltan el kell számolnunk azzal, ami most és itt van. Fel kell ismernünk a rend és az értelmesség rendíthetetlen kiterjedését – méghozzá óriási kiterjedését. És akkor meg kell kérdeznünk önmagunktól: Hihető-e azt feltételezni, hogy mi a káosz végtelen tengerével körülvett rend kicsi szigetén élünk – egy olyan tenger közepette, ami állandóan azzal fenyeget, hogy egy napon elnyel mindent?

Csak gondoljuk meg, hogy csak az utolsó évtizedben milyen fantasztikusan ki tudtuk terjeszteni tudásunk határait; elképesztő messzeségekbe ellátunk bolygónkon túl, és az elemek bámulatos mélységeit vizsgálhatjuk, amelyek azt felépítik. És mit tár fel horizontunk eme kitágulása? Mindig ugyanazt a dolgot: több – és nem kevesebb – értelmesség; több – és nem kevesebb – komplex és bonyolult rendet. Nem csak, hogy nincs okunk egy körülöttünk lévő káoszban hinni, hanem minden érv amellett szól, hogy nincs ilyen. Ez ellentmondana minden tapasztalatunknak – legyünk akár hívők, akár hitetlenek.

Valami hasonlót mondhatunk a jövőről is. Tudjuk, hogy mi módon viselkedtek és viselkednek a dolgok az univerzumban. És ezért, amíg valami okunk nem lesz mást gondolni, minden ok megvan arra, hogy azt higgyük, a dolgok lefutása rendes úton fog folytatódni. Semmilyen spekuláció nem érvényteleníthet azt, amit tudunk.

Emellett nem mellékes, hogy pontosan miféle káoszt képzelhetnénk el, ami ebben a kérdésben szerepel? Hogy az okozat fogja megelőzi az okot? Vagy, hogy az ellentmondás törvénye megszűnik? Hogy nem lesz szükség néhány szükségesen létező dolognak a létezésére? Ezek a gondolatok teljesen értelmetlenek; ha csak rájuk gondolunk egyáltalán, csak elutasítani tudjuk őket mint amik teljesen lehetetlenek. El tudunk képzelni kisebb rendet? Igen. Az általunk tapasztalt rend némi átrendeződését? Igen. De totális rendetlenséget és káoszt? Ezt sohasem tekinthetjük reális lehetőségnek. Erről spekulálni teljes időpocsékolás.

3. kérdés: De mi van akkor, ha az általunk tapasztalt rend pusztán a mi elménk szüleménye? Még ha nem is tudunk elképzelni egy teljes káoszt és rendetlenséget, attól

még lehet, hogy a valóságban létezik.

Válasz: Az elménk csak eszköz, amivel a valóságot megismerhetjük. Nincs más hozzáférésünk. Ha abban egyetértünk, hogy valami gondolatban nem létezhet, akkor nem mehetünk tovább és nem mondhatjuk, hogy mindazonáltal a valóságban létezik. Mivel akkor éppen arra gondolunk, amiről azt állítjuk, hogy nem tudunk gondolni.

Tegyük fel, hogy valaki azt állítja, hogy a rend csak az elménk szüleménye. Ez egy nagyon kínos helyzetbe hozza őt, ugyanis ezzel azt mondja, hogy bár a valóságra a rend és az érthetőség fogalmaival kell gondolnunk, de a dolgok valójában nem léteznek ilyen módon. Na már most, gondolkodjunk el egy kicsit, hogy mit is mondanánk ezzel: (a) a valóságra bizonyos módon kell gondolnunk, de (b) mivel azt gondoljuk, hogy a dolgok valójában nem léteznek ezen módon, tehát (c) nem kell gondolnunk a valóságra olyan módon, ahogy gondolnunk kell rá! Hajlandóak vagyunk kifizetni ezt az árat, csak azért, hogy tagadjuk, hogy az univerzum léte egy értelmes tervezést mutat fel? Nekem nem tűnik túl kifizetődőnek…

(idézet: Marxista fogalomlexikon)

Materializmus: az egyedüli tudományos filozófiai irányzat, amely merőben ellentétes az idealizmussal. A materializmus fogalmat több értelemben használják, jelölik vele egyrészt az emberek ösztönös meggyőződését a külvilág objektív létezéséről, másrészt a materialista filozófiai világnézetet, amely az ösztönös materializmus szemléletének tudományos elmélyítése és továbbfejlesztése.

A filozófiai materializmus az anyag elsődlegességét és a szellemi, az eszmei másodlagosságot vallja, ami azt jelenti, hogy a világ örök és nem teremtett létező, mely térben és időben végtelen. A materializmus a tudatot az anyag termékének, a külvilág visszatükröződésének tekinti, s ezért a világ megismerhetőségét hirdeti.

A filozófia történetében a materializmus általában a haladó társadalmi osztályok és rétegek világnézete volt, amennyiben azoknak állt érdekében a világ helyes visszatükrözése, az ember természet feletti uralmának fokozása. A tudományos eredmények általánosításával a materializmus elősegítette a tudományos módszerek tökéletesedését, ami kedvezően hatott vissza az emberi gyakorlatra, a termelőerők fejlődésére.

A materializmus és a szaktudomány fejlődése és kölcsönhatása során a materializmus megjelenési formái is változtak. Az első materialista elméletek az ókori Görögország, Kína és India rabszolgatartó társadalmaiban, a filozófia létrejöttével egyidejűleg alakultak ki, több száz évvel időszámításunk előtt, a tudományos ismereteknek, a csillagászat, a matematika és más tudományok területén elért fejlődésével összefüggésben. Az ókori, nagyrészt még naiv materializmus (Lao-ce, Jang Csu, Vang csu iskola, Hérakleitosz, Anaxagorasz, Empedoklész, Démokritosz, Epikurosz stb.) közös vonása volt a világ anyagiságának és az emberek tudatától független létezésének hirdetése. Képviselői arra törekedtek, hogy megtalálják a természet sokféleségében minden létezőközös őselvét (elem).

Az ókori materializmusnak érdeme, hogy kidolgozta az anyag atomos szerkezetének hipotézisét. Számos ókori materialista egyben ösztönös dialektikus is volt.

Egyesek azonban még nem határolták el élesen a fizikait és a pszichikait, és pszichikus tulajdonsággal ruházták fel az egész természetet. A materialista és dialektikus nézetek fejlődése az ókori materializmusban még egybefonódott a mitologikus világkép hatásával.

A középkorban a reneszánsz idején a materialista tendenciák a nominalizmusban, a panteista elméletekben, és „az isten és a természet együttes örökkévalóságának" elméletében fejeződtek ki. A materializmus a XVII. - XVIII. században az európai országokban fejlődött tovább (Bacon, Galilei, Hobbes, Gassendi, Spinoza, Locke), újkori formája (a metafizikus, mechanikus materializmus) a születőben levő kapitalizmus talaján jött létre és összefüggött annak fejlődő termelésével, új technikájával és tudományával. A materialisták, akik az akkor még haladó burzsoázia ideológusaként léptek fel, harcoltak a középkori skolasztika és az egyházi tekintély ellen, figyelmüket a tapasztalatra mint tanítóra és a természetre mint a filozófia tárgyára fordították. A XVII. - XVIII. századi materializmus az akkori rohamosan fejlődő matematikához és mechanikához kapcsolódott, és ennek folytán mechanikus jellegű volt. Másik sajátossága: az analízisre, a természetnek többé-kevésbé önálló, egymástól független kutatási területekre és tárgyakra való osztására törekedett, s emellett fejlődésüktől elszakítva vizsgálta e területeket és tárgyakat. Ezen időszak materialista filozófusai között különleges helyet foglaltak el a francia materialisták. A mozgás értelmezésében Toland-ot követték és azt egészében véve még mechanikusan fogták fel, de a természet egyetemes és elidegeníthetetlen sajátosságának tartották. Elhatárolták magukat attól a deista következetlenségtől, amely a XVIII. századi materialisták többségét jellemezte. Az a szerves kapcsolat, amely mindenféle materializmus és az ateizmus között megvan, a XVIII. századi materialistáknál különösen markánsan jutott kifejezésre. A materializmus e formája Nyugat-Európában Feuerbach „antropológiai" materializmusában érte el csúcspontját. Ugyanakkor Feuerbachnál mutatkozott meg legvilágosabban a valamennyi Marx előtti materializmust jellemző szemlélődő jelleg. Oroszországban és Kelet-Európa más országaiban érte el a Marx előtti materializmus legfejlettebb fokát, nevezetesen a XIX. század második felében működő forradalmi demokraták filozófiájában. A forradalmi demokraták Lomonoszov, Ragyicsev és társaik hagyományára támaszkodtak, felülemelkedtek az antropológizmus és a metafizikus módszer szűk látókörűségén.

A materializmus legmagasabb rendű és legkövetkezetesebb formája a dialektikus materializmus, amelyet Marx és Engels alkotott meg a XIX. század közepén. A dialektikus materializmus a régi materializmusnak nemcsak az említett fogyatékosságait küzdötte le, hanem leszámolt a régi materializmus képviselőit jellemző idealista történetfelfogással is. A későbbiekben a materializmus történetében élesen különválik két elvileg ellentétes vonal. Egyik a dialektikus és történelmi materializmus fejlődése, a másik a materializmusnak számos leegyszerűsített és vulgarizált fajtája. Ez utóbbiak közül a legtipikusabb az a vulgár materializmus volt, amely végül a pozitivizmusba torkolt. Ez utóbbihoz tartoztak a vulgár materializmus azon válfajai is, amelyek a századforduló idején a dialektikus materializmus torzulásaként keletkeztek.

Maglód, 2022.12.19. Salánki László (***SaLa***)